

ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SOCIALNEM VARSTVU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

V Zakonu o socialnem varstvu so centri za socialno delo ustanovljeni kot javni socialnovarstveni zavodi, ki opravljajo naloge, ki so jim z zakonom poverjene kot javna pooblastila ter naloge, ki jih centrom za socialno delo nalagajo drugi predpisi. Centri za socialno delo opravljajo tudi socialno varstvene storitve ter druge storitve in naloge, če je to potrebno zaradi odpravljanja socialnih stisk in težav v posameznem okolju.

Centri za socialno delo so strokovne institucije, ki se ukvarjajo s preprečevanjem in razreševanjem socialnih stisk ter težav posameznikov, družin in posameznih ranljivih skupin prebivalstva. Na podlagi določil Zakona o socialnem varstvu, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS št. 54/92 z dne 13.11.1992 je Republika Slovenija z dnem 1.1.1993 prevzela pravice in obveznosti ustanovitelja vseh socialno varstvenih zavodov, med katerimi so tudi centri za socialno delo. Pred tem datumom so bile ustanoviteljice centrov za socialno delo občine.

Vloga centrov za socialno delo je v sistemu socialnega varstva ključna, saj so povezovalci celotnega sistema socialnega varstva. Njihova vloga v skupnosti se vedno bolj krepi, so spodbujevalci novih programov in oblik delovanja, prilagojenih potrebam okolja. Centri za socialno delo namreč poleg javnih pooblastil in socialno varstvenih storitev izvajajo številne programe, ki blažijo stiske uporabnikov in jih v njihovem lokalnem okolju ne ponujajo drugi izvajalci. Zaznavajo nove probleme in preko posameznih projektov in programov razvijajo nove oblike delovanja. Tako opravljajo interventno službo po Zakonu o preprečevanju nasilja v družini, vodijo krizne centre za otroke, mladostnike ter za ženske in otroke, ki so žrtve nasilja, varne hiše za ženske in otroke ter izvajajo različne razvojne projekte za delo s posameznikom oziroma skupinami, ki zaradi različnih vzrokov ne morejo delovati v svojem okolju ali pa so socialno izključeni (bivalne skupine, terapevtske skupine, mladinske delavnice, učna pomoč otrokom itd.). Razvili so veliko raznovrstnih projektov in programov, ki nudijo uporabnikom podporo v vsakdanjem življenju.

V Republiki Sloveniji deluje 62 centrov za socialno delo, katerih teritorialna pristojnost se pokriva z območji upravnih enot. Na območju Upravne enote Ljubljana deluje 5 centrov za socialno delo, katerih krajevna pristojnost zajema območja, za katera so pristojne posamezne izpostave Upravne enote Ljubljana. Na centrih za socialno delo je na podlagi pogodb o financiranju nalog in delovanju centrov za socialno delo za leto 2016, sklenjenih z ministrstvom, pristojnim za socialno varstvo, zaposlenih 1.167,47 uslužbencev. Na podlagi zaposlitev na projektih in programih socialnega varstva, ki so sofinancirani tudi iz drugih virov (pretežno preko javnih razpisov ministrstva, pristojnega za socialno varstvo in občin), pa je na centrih za socialno delo skupaj zaposlenih približno 1.900 ljudi.

Od leta 2008 dalje so se pristojnosti centrov za socialno delo večale skladno z novo zakonodajo (Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, Zakon o socialno varstvenih prejemkih, Zakon o preprečevanju nasilja v družini, Zakon o duševnem zdravju, Zakon o urejanju trga dela, Zakon o prekrških, Zakon o kazenskem postopku, Zakon o mednarodni zaščiti itd.). Ob pridobitvi novih nalog se centri za socialno delo niso kadrovsko okrepili oziroma povečanje kadrovske strukture ni bilo skladno s povečanim obsegom dela. Za izvajanje nove zakonodaje na področju uveljavljanja pravic iz

javnih sredstev v letu 2012 so centri za socialno delo pridobili nov kader, ki pa že v fazi uvajanja nove zakonodaje ni zadostoval za pokritje potreb za izvajanje novih nalog. Centri za socialno delo so od začetka uporabe Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev dne 1.1.2012 do maja 2013 rešili več kot 900.000 vlog, izdali več kot 1.100.000 odločb in odločili o več kot 1.800.000 pravicah, saj lahko stranka z eno vlogo uveljavlja več pravic. Po oceni Skupnosti centrov za socialno delo so centri za socialno delo ob sedanjí organiziranosti in glede na veljavne normative kadrovsko podhranjeni.

Poleg navedenega se centri za socialno delo med seboj bistveno razlikujejo po velikosti oziroma po številu zaposlenih. Tako je na primer v najmanjšem Centru za socialno delo Metlika s strani ministrstva, pristojnega za socialno varstvo, financiranih 5,69 zaposlenih, v največjem Centru za socialno delo Maribor pa kar 88,50 zaposlenih.

V zadnjih letih je socialna problematika v Sloveniji zaradi gospodarske krize naraščala, povečevalo se je število prejemnikov socialnih transferjev in socialno izključenih ljudi, nastajajo povsem nove oblike odvisnosti, več je različnih oblik nasilja in drugih stisk in težav, za katere se v okviru mreže javne službe zagotavlja strokovno pomoč in podporo. Potrebe, ki so vse zahtevnejše, številčnejše in nove, zahtevajo enovit, nov, hiter in učinkovit način ukrepanja, za kar potrebujemo sodoben socialno varstveni sistem, ki deluje v skupnosti.

Sedanja praksa kaže na preveliko razdrobljenost centrov za socialno delo, na neprimerljivost centrov za socialno delo po velikosti, kar pri manjših centrih za socialno delo pomeni manjše možnosti timskega dela, interdisciplinarnega pristopa ter manj možnosti imenovanja nevtrálnih članov strokovnih komisij. Pri manjših centrih za socialno delo prihaja do pomanjkanja specialistov različnih strok, pri njih se nekateri postopki in javna pooblastila izvajajo redko in zaradi tega razloga pri nekaterih postopkih praksa ni povsem utečena.

Zaradi naraščanja socialne problematike se centri za socialno delo soočajo z vse večjimi potrebami po novem, hitrem in učinkovitem načinu ukrepanja. V obstoječi organizaciji centrov za socialno delo se kot slabost kaže pomanjkanje specializacije ali pa je ta zelo ozka, tudi zaradi posameznih redkih ukrepov je malokrat uporabljena in se zato ukrepi ne izvedejo. Obstajajo poznanstva med strokovnimi delavci in uporabniki v lokalnem okolju, prihaja do dvojnosti vloge strokovnega delavca v očeh uporabnikov, saj isti strokovni delavec odloča o ukrepu, in hkrati nudi pomoč po izvedbi ukrepa. Poleg tega se pomanjkljivost kaže tudi pri načrtovanju in izvajanju ukrepov skozi t.i. »ustaljeno« prakso. Zaradi kadrovske podhranjenosti na centrih za socialno delo je manj možnosti za delo v paru, timsko delo, interdisciplinaren pristop, manj je možnosti za imenovanje nevtrálnih članov strokovnih komisij.

S predlagano reorganizacijo centrov za socialno delo se omenjene slabosti zmanjšajo. Spojitev več centrov za socialno delo v večji območni center za socialno delo, ki bo krajevno pristojen na območju celotne regije, bo omogočila kadrovsko raznolikost in različne strokovne profile. Poveča se možnost delitve dela, in specializacije pri redkih in zahtevnih postopkih, obstaja možnost timskega dela in dela v paru, interdisciplinarni pristop, imenovanje nevtrálnih članov komisij, večja možnost konzultacij, lažja pa je tudi organizacija dela ter lažja obravnava specializiranih ciljnih populacij v skupnosti. Reorganizacija bo omogočila tudi večji nabor različnega kadra, izogne se dvojnosti vloge strokovnega delavca, saj bo odločanje o ukrepu prevzel drug strokovni delavec in ne tisti, ki bo kasneje izvajal strokovno delo z uporabnikom (npr. svetovanje). Izboljšala se bo možnost konzultacij med različnimi profili strokovnih delavcev.

Z reorganizacijo centrov za socialno delo se ohranjajo prednosti obstoječe organizacije centrov za socialno delo, in sicer obstoječe lokacije centrov za socialno delo omogočajo neposredno dostopnost uporabnikom (na primer vlaganje zahtevkov in hkrati urejanje drugih pravic na centru za socialno delo, informiranje o pravicah, lažje urejanje sprememb); poznavanje situacije uporabnika, poznavanje družine; hitro reagiranje v primeru, ko je to potrebno; možnost odločanja centra za socialno delo je

lahko uporabniku »motivacija«, ki ga prisili v iskanje boljših rešitev; možnost zadrževanja neposredne izvedbe ukrepa, ko se kažejo možnosti za dodatne storitve.

Reorganizacija ohranja in v določeni meri celo krepi strokovno avtonomijo centrov za socialno delo, predvsem s prisotnostjo ustreznih kadrovskih profilov, kar omogoča višjo kakovost dela; obstaja natančna določitev posameznih nosilcev zadev. Prav tako se ohranja dostopnost pomoči za uporabnika, predvsem z ohranjanjem lokacije centrov za socialno delo. Z reorganizacijo se bo poenotila tudi dostopnost centrov za socialno delo v smislu poenotenja delovnega časa in prilagoditve delovnega časa uporabnikom (uradne ure v popoldanskem času). Delo v popoldanskem času bo pomembno vplivalo tudi na krepitev določenih oblik dela, kot na primer delo v skupini.

Potrebno je racionalizirati delo in ga poenotiti, kjer je to potrebno. Ugotovljeno je bilo, da obstoječa kadrovska struktura na centrih za socialno delo v številnih primerih ni primerljiva med podobnimi centri za socialno delo, tako glede števila prebivalcev na območju, za katerega so pristojni, kot tudi glede na problematiko v okolju oziroma obseg in vsebino nalog. Obstoječi opisi del in nalog pri nekaterih delovnih mestih ne ustrezajo dejanskemu stanju in potrebam. Centri za socialno delo pri svojem (predvsem organizacijskem) delu uporabljajo strojne (telefonska, računalniška oprema itd.) in programske rešitve različnih ponudnikov.

Z reorganizacijo bo določeno število kadrov na območnem centru za socialno delo, pri čemer bodo delavci glede na strokovne profile razporejeni na ustrezna delovna mesta v skupnih službah (splošni in strokovni) in vsebinskih enotah (enota za odločanje o pravicah iz javnih sredstev, krizni centri in interventne službe). Strokovni delavci, ki so specialisti na posameznih področjih, bodo z reorganizacijo v večji meri opravljali delo, za katerega so specializirani, saj bodo delovali na območju celotnega območnega centra za socialno delo. Glede na potrebe in obseg dela zaposlitev na območnem centru za socialno delo omogoča prerazporejanje delavcev za potrebe določenega postopka med različnimi enotami centra za socialno delo. Reorganizacija pomeni tudi združevanje skupnih služb oziroma nalog centra za socialno delo (računovodstvo, administracija, pravna in kadrovska služba).

Reorganizacija centrov za socialno delo bo usmerjena v spremembe na strokovnem področju dela z namenom, da se:

- zagotovi enak standard storitev vsem uporabnikom,
- izboljša dostopnost storitev in možnost izbire,
- približa storitve uporabnikom,
- zagotovi multiprofesionalni dostop do uporabnika in njegove obravnave,
- zagotovi večjo vključenost uporabnikov v preventivne in skupnostne programe.

Da bi zagotovili kakovostno delovanje centrov za socialno delo v smislu zagotavljanja dosegljivosti za uporabnike in nujen enakega standarda storitev vsem uporabnikom ter strokovno avtonomijo centrov za socialno delo ob povečani učinkovitosti in racionalnejši rabi virov in sredstev, se predlaga preoblikovanje in nova organizacijska struktura centrov za socialno delo.

S predlogom reorganizacije centrov za socialno delo se vzpostavlja centralna enota centrov za socialno delo kot nov javni socialno varstveni zavod, katerega ustanovitelj je Republika Slovenija. Opravljala bo podporne, razvojne, analitične in nekatere druge specifične naloge s področja delovanja centrov za socialno delo, prevzela bo izobraževanje strokovnih delavcev in strokovnih sodelavcev centrov za socialno delo, usposabljanje kandidatov za izvajanje rejniške dejavnosti in usposabljanje rejnikov ter zastopnikov in koordinatorjev. Skrbela bo za poenotenje izvajanja socialno varstvenih storitev na centrih za socialno delo ter drugih nalog centrov za socialno delo, skrbela bo za izvedbo in organizacijo strokovnih posvetov in povezovanje strokovnih služb v regiji. Prevzela bo naloge, ki jih trenutno opravlja Centralna enota za starševsko varstvo in družinske prejemke pri Centru za socialno delo Ljubljana Bežigrad.

Zaradi uresničitve ključnih ciljev reorganizacije centrov za socialno delo se predvideva združevanje (spojitev) centrov za socialno delo v večje območne centre za socialno delo. Centri za socialno delo bodo poslovali na več (lokalnih) enotah, ki bodo ostale v krajih, kjer imajo sedež zdajšnji centri za socialno delo.

V prvi fazi prestrukturiranja centrov za socialno delo bo poudarek na organizacijskem vidiku, v drugi fazi pa bo pozornost usmerjena na vsebine in strokovno delo centrov za socialno delo. Že same organizacijske spremembe pa bodo spodbudile razvoj stroke in približanje uporabnikom.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Glavni cilji reorganizacije centrov za socialno delo so:

- poenotenje dela centrov za socialno delo,
- poenostavitev upravnih postopkov pri odločanju o pravicah iz javnih sredstev in s tem razbremenitev strokovnih delavcev, kar bo imelo za posledico več možnosti za strokovno delo na področju socialnega varstva in
- povečanje učinkovitosti, racionalizacija dela ter racionalnejša raba vseh virov in sredstev.

Izboljšanje kakovosti dela bo doseženo z naslednjimi načeli kakovosti: dosegljivost in dostopnost, usmerjenost na uporabnika, celostna obravnava uporabnika, povezana in neprekinjena obravnava uporabnika, usmerjenost k cilju.

Sledenje ciljem bo zahtevalo spremembe v organizaciji strukture centrov za socialno delo (statusne zadeve, prostori in oprema, kadrovska organiziranost, finančno poslovanje, podporne informacijske rešitve, dostopnost za uporabnike), kot tudi spremembe pri strokovnem delu z uporabniki (koncepti dela z uporabnikom, strokovno izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev, izboljšanje kakovosti storitev za uporabnike).

2.2 Načela

Pri pripravi zakona so bila upoštevana naslednja načela:

Načelo socialne države v smislu, da je država dolžna skrbeti za zadovoljevanje socialno varstvenih potreb in interesov prebivalstva, zato je dolžna organizirati mrežo javne službe, ki bo stremela k učinkovitemu opravljanju dejavnosti socialnega varstva. Socialna država naj bi posameznikom, družinam in nekaterim skupinam prebivalstva zagotavljala določeno stopnjo materialne in socialne varnosti. Načelo je v predlog zakona vpeljeno s predlogom nove organizacijske strukture centrov za socialno delo ter ustanovitvijo centralne enote centrov za socialno delo, ki bo na enem mestu združila različne naloge in storitve, ki so na eni strani podpora delovanju območnih centrov za socialno delo, na drugi strani pa pomoč ministrstvu, pristojnemu za socialno varstvo, pri snovanju politik in razvoju področja.

Načelo usmerjenosti k upravičencem je v predlog zakona vpeljeno na način, da bodo javna pooblastila, socialno varstvene storitve ter druge naloge ostale v pristojnosti enot centrov za socialno delo. Upravičenci bodo svoje vloge lahko oddali na katerikoli enoti območnega centra za socialno delo. Ker bo reorganizacija omogočila več skupinskega dela (skupine za uporabnike in več dela na terenu), se bo razširila ponudba metod dela. K sodelovanju pri delu z uporabnikom bo možno povabiti strokovnjake s specifičnimi znanji.

Načelo enake dostopnosti v smislu, da se vsem pod enakimi pogoji zagotovi dostop do socialno varstvenih storitev. Strokovni delavci in sodelavci bodo upravičencem še bolj dostopni, saj bodo centri za socialno delo poslovali tudi v popoldanskem času.

2.3. Poglavitne rešitve

Reorganizacija centrov za socialno delo vključuje tri med seboj povezane projekte:

- spremembo oziroma poenostavitev postopkov uveljavljanja pravic iz javnih sredstev z uvedbo informativne odločbe,
- uvajanje socialne aktivacije kot novega pristopa pri delu s prejemniki socialnih transferjev v socialnem varstvu in
- novo organizacijsko strukturo centrov za socialno delo.

V prvi fazi reorganizacije centrov za socialno delo bo poudarek na organizacijskem vidiku, pri čemer je potrebno za vzpostavitev nove organizacijske strukture pripraviti ustrezno pravno podlago s spremembami in dopolnitvami Zakona o socialnem varstvu. Spremenjeni zakon bo podlaga za vse nadaljnje aktivnosti.

2.3.1. Informativna odločba

Namen informativne odločbe je razbremeniti stranke vlaganja vlog za »podaljševanje« pravic z izdajanjem odločb po uradni dolžnosti in razbremenitev centrov za socialno delo izdajanja navedenih odločb z avtomatiziranim izdajanjem »informativnih odločb«. Določene pravice, predvsem letne, bodo tako obravnavane avtomatsko in strankam ne bo potrebno vsako leto vlagati vloge. Testna oblika avtomatizirane informativne odločbe je načrtovana za konec leta 2017. Informativne odločbe bodo izdajali centri za socialno delo na podlagi avtomatiziranega sistema tiskanja in pošiljanja (podobno sistemu Finančne uprave RS).

V letu 2015 je bilo v ISCSD2 izpeljanih nekaj več kot 400.000 postopkov za več kot 250.000 družin. Pozitivnih postopkov je bilo več kot 380.000, kar pomeni okoli 90% vseh postopkov.

Ideja informativne odločbe je, da bo stranka prvič vložila vlogo za določene letne pravice (otroški dodatek, državna štipendija, znižanje plačila za programe vrtcev). Na vlogi bo opozorilo, da se bo s 1. septembrom avtomatično izdala informativna odločba ali odločba po uradni dolžnosti (če zaradi okoliščin izdaja informativne odločbe ne bo možna), vendar pa bo imela stranka možnost, da pisno odreče soglasje za izdajo avtomatične odločbe. Center za socialno delo bo po enem letu po uradni dolžnosti izdal novo (informativno/po uradni dolžnosti) odločbo, s katero bo preveril nadaljnjo upravičenost do uveljavljanja pravic. »Podaljševale« se bodo vse odločbe, veljavne na 1. september. Datum zaključka pravice ne bo več določen, ampak bo določljiv – načeloma do izdaje naslednje informativne odločbe. Zoper to odločbo bo imela stranka možnost ugovora. Odločba bo izvršljiva z odpremo in če stranka ne bo ugovarjala, bo odločba postala pravnomočna. V primeru ugovora bo center za socialno delo izpeljal ugotovitveni postopek kot do sedaj in izdal odločbo na prvi stopnji. Zoper to odločbo bo imela stranka možnost pritožbe, pritožbeni organ bo ministrstvo, pristojno za socialno varstvo, tako kot velja že sedaj. Zoper odločbo druge stopnje bo imela stranka možnost sodnega varstva.

Pravna podlaga za informativno odločbo bo urejena v Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki ga bo potrebno v letu 2017 ustrezno spremeniti in dopolniti.

2.3.2. Socialna aktivacija

Razvit in vzpostavljen bo celovit model socialne aktivacije, ki bo zagotovil transparentno, usklajeno in celostno obravnavo oseb, ki tvegajo revščino in so socialno izključene. Model socialne aktivacije bo ustrezno povezal vse relevantne institucije v procesu.

Cilji celostnega procesa aktivnega vključevanja, vključno s spodbujanjem enakih možnosti in dejavnega medresorskega sodelovanja, so:

- vzpostavitev celostnega modela socialne aktivacije,
- opolnomočenje ciljnih skupin za približevanje k trgu dela,
- preprečevanje zdrs v revščino oziroma socialno izključenost in zmanjšanje neenakosti v zdravju.

Namen razvoja celovitega modela socialne aktivacije je vzpostavitev enotne vstopne točke, ki bo nudila celovit pregled problematike vključenih oseb in postavitev regionalnih mobilnih enot po celi Sloveniji.

Razvili se bodo interdisciplinarni programi socialne aktivacije, katerih aktivnosti bodo namenjene tistim osebam, ki se pri vstopu na trg dela srečujejo z več ovirami in so zato socialno izključene in živijo pod pragom revščine.

Socialna aktivacija, ki bo v letih 2017 – 2022 financirana preko evropskih sredstev, vsebuje vzpostavitev celovitega modela socialne aktivacije ter razvoj kvalitetnih in dostopnih programov socialne aktivacije. V začetni fazi se bo celotna operacija izvajala kot poskusna socialno varstvena storitev oziroma kot »pilotni projekt«, v kasnejših fazah pa se bo ustrezno umestila v obstoječ sistem socialnega varstva.

V okviru poskusnega uvajanja sistema socialne aktivacije bo ustanovljena projektna enota na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki bo zaposlovala 52 oseb, od tega 4 osebe v okviru projektne enote na ministrstvu ter 48, ki bodo delovali na območnih centrih za socialno delo.

2.3.3. Vzpostavitev centralne enote centrov za socialno delo

Predlaga se vzpostavitev centralne enote centrov za socialno delo, ki se ustanovi kot javni socialno varstveni zavod, ki bo imel sedež v Ljubljani in bo samostojni pravni subjekt. Zavod bo na enem mestu združil različne naloge, ki so na eni strani v pomoč pri snovanju politik ter razvoju področja socialnega varstva in bo kot tak zagotavljal podporo ministrstvu, pristojnemu za socialno varstvo. Na drugi strani pa bo centralna enota centrov za socialno delo nudila podporo centrom za socialno delo. Poleg podpornih, razvojnih in analitičnih nalog bo centralna enota centrov za socialno delo opravljala tudi nekatere specifične naloge, ki jih sedaj opravljajo centri za socialno delo ter naloge, ki jih opravlja Centralna enota pri Centru za socialno delo Ljubljana Bežigrad.

Centralna enota centrov za socialno delo bo opravljala naloge, ki ji bodo z zakonom poverjene kot javna pooblastila ter naloge, ki ji jih bodo naložili drugi predpisi.

Opravljala bo tudi druge naloge, in sicer strokovno izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev in strokovnih sodelavcev centrov za socialno delo. Po veljavnih predpisih je ta naloga kot javno pooblastilo za vse strokovne delavce in strokovne sodelavce, ki so zaposleni v socialno varstvenih zavodih, v pristojnosti Socialne zbornice Slovenije. Navedeno javno pooblastilo je Socialni zbornici Slovenije podeljeno v 73. členu Zakona o socialnem varstvu, ki ga je zaradi te spremembe pristojnosti potrebno ustrezno spremeniti.

Nova naloga centralne enote centrov za socialno delo bo tudi usposabljanje kandidatov za izvajanje rejniške dejavnosti in usposabljanje rejnikov ter oblikovanje programa usposabljanja v sodelovanju s

Fakulteto za socialno delo in z drugimi strokovnimi organizacijami. Po določitih veljavnega Pravilnika o pogojih in postopkih za izvajanje zakona o izvajanju rejniške dejavnosti (41.a člen, drugi odstavek 42. člena, 44.a člen in drugi odstavek 45. člena) usposabljanje kandidatov za izvajanje rejniške dejavnosti in rejnikov sodi v pristojnost Skupnosti centrov za socialno delo. Skupnost centrov za socialno delo v sodelovanju s Fakulteto za socialno delo Univerze v Ljubljani oblikuje tudi program usposabljanja. Glede na spremembo pristojnosti za te naloge je potrebno odločiti o prenehanju veljavnosti navedenih določil Pravilnika o pogojih in postopkih za izvajanje zakona o izvajanju rejniške dejavnosti.

V pristojnosti centralne enote centrov za socialno delo bo tudi oblikovanje drugih programov usposabljanj s področja socialno varstvene dejavnosti ter javnih pooblastil centrov za socialno delo in organizacija ter izvedba teh usposabljanj. Programi usposabljanj se bodo oblikovali ob pomoči Fakultete za socialno delo in drugih strokovnih institucij. Centralna enota centrov za socialno delo bo prevzela tudi skrb za poenotenje obrazcev, pogodb, poročil ter drugih predpisov centrov za socialno delo. Opravljala bo potrebne statistične analize. Med njenimi nalogami bo tudi prijavljanje in izvajanje projektov s področja razvoja socialno varstvene dejavnosti, s čimer se zagotavlja možnost izvajanja projektov, predvsem preko sredstev evropske kohezijske politike ter drugih skladov (navedena določba daje podlago, da centralna enota centrov za socialno delo samostojno pripravi in izvede projekt, v katerega so lahko vključeni vsi ali posamezni centri za socialno delo. Skrbela bo tudi za poenotenje celostne podobe in spletnih strani centrov za socialno delo ter izdajo publikacij. Na področju posvojitve z mednarodnim elementom bo zbiral in posredovala informacije o vsebini in postopkih (različne države imajo različne pogoje in postopke za posvojitve).

Z vstopom v EU so v Republiki Sloveniji postali veljavni predpisi EU na področju koordinacije socialne varnosti. Za to področje se za državljane držav članic od 1.5.2010 dalje neposredno uporabljata naslednji uredbi:

- Uredba (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta o koordinaciji sistemov socialne varnosti (temeljna uredba) in
- Uredba (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 (izvedbena uredba).

Za državljane tretjih držav se uporablja Uredba (EU) št. 1231/2010.

V sklop področij socialne varnosti, ki jih urejajo omenjene uredbe, sodita tudi področji družinskih dajatev in dajatev za materinstvo, ki so v slovenskem pravnem redu določene in urejene v Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 26/14 in 90/15). V zvezi s pravicami iz zavarovanja za starševsko varstvo in o pravicah do družinskih prejemkov na podlagi teh uredb v Republiki Sloveniji na prvi stopnji odloča Center za socialno delo Ljubljana Bežigrad, Centralna enota za starševsko varstvo in družinske prejemke. V pristojnost Centralne enote sodi tudi izmenjava podatkov in informacij o upravičenosti do družinskih prejemkov med pristojnimi nosilci za izvajanje uredb v drugih državah članicah. V ta namen se trenutno običajno uporabljajo enotni obrazci serije E400 ter SED-i. Najpogostejše uporabljeni obrazci so E411, E401, E117 in E104.

Z reorganizacijo centrov za socialno delo bo centralna enota centrov za socialno delo od Centralne enote za starševsko varstvo in družinske prejemke pri Centru za socialno delo Ljubljana Bežigrad prevzela pristojnost za opravljanje nalog, ki urejajo koordinacijo sistemov socialne varnosti v zvezi s starševskim varstvom in družinskimi prejemki na podlagi uredb Evropske unije, odločanje na prvi stopnji v zvezi s pravicami iz zavarovanja za starševsko varstvo in o pravicah do družinskih prejemkov na podlagi uredb Evropske unije ter kontroliranje podatkov v informacijskem sistemu v zvezi z odločanjem na prvi stopnji in pripravljanje statističnih poročil.

Predvideno je, da bodo v kasnejši fazi reorganizacije centrov za socialno delo na centralni enoti centrov za socialno delo zaposleni tudi pravniki z opravljenim pravniškim državnim izpitom, ki bodo s strani centrov za socialno delo pooblašeni za zastopanje centrov za socialno delo v najzahtevnejših postopkih pred sodiščem.

2.3.4. Centri za socialno delo

Reorganizacija predvideva združitev več centrov za socialno delo v območni center za socialno delo, ki pokriva večje teritorialno območje. Predvidenih je 16 območnih centrov za socialno delo. Za celotno območje se na enem mestu izvaja vodenje in upravljanje. Za organizacijo in vodenje strokovnega dela in poslovanja centra za socialno delo je odgovoren direktor. Znotraj vsakega izmed šestnajstih območnih centrov za socialno delo bo delovala skupna splošna služba, ki bo zajemala računovodstvo, administrativne naloge, pravno in kadrovsko službo. Pri območnih centrih za socialno delo bo oblikovana skupna strokovna služba, v katero bodo ob izvedbi reorganizacije vključeni delavci, ki sedaj opravljajo vlogo koordinatorja obravnave v skupnosti in koordinatorja za izvajanje nadomestne kazni. Predvideva se, da bo kasneje skupna strokovna služba vključevala mobilno strokovno enoto, katero bodo sestavljali strokovnjaki različnih profilov (psiholog, pravnik, specialni pedagog itd.). Mobilna strokovna enota bo na razpolago vsaki izmed enot območnega centra za socialno delo. Znotraj območnega centra za socialno delo bo ustanovljena enota za odločanje o pravicah iz javnih sredstev, v pristojnosti katere bo vodenje postopkov in odločanje o pravicah iz javnih sredstev, in sicer o otroškem dodatku, znižanju plačila za programe vrtcev, državni štipendiji, dodatni subvenciji malice za učence in dijake in subvenciji kosila za učence. Pri vsakem območnem centru za socialno delo bo delovala interventna služba, pri nekaterih pa tudi krizni centri za otroke in mladostnike.

Območni centri za socialno delo bodo poleg delovanja na sedežu poslovali tudi zunaj sedeža, in sicer na enotah. Enote bodo poslovale v krajih, kjer imajo sedež zdajšnji centri za socialno delo, tako da bo vzpostavljenih 62 enot centrov za socialno delo, ki jih bodo lahko vodili vodje enot. Enote bodo enako kot do sedaj opravljale strokovne naloge. Pomembna razlika je v tem, da se bo na enotah ohranilo sprejemanje vlog za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, ki pa bodo v pristojnosti reševanja območnega centra za socialno delo. Edina izjema je reševanje vlog o denarni socialni pomoči (tudi o izredni denarni socialni pomoči, posebni obliki izredne denarne socialne pomoči po smrti družinskega člana in posebni obliki izredne denarne socialne pomoči kot pomoč pri kritju stroškov pogreba), pravici do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje, pravici do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev, subvenciji najemnine, varstvenem dodatku, prispevku k plačilu sredstev, namenjenih za plačilo oziroma doplačilo pravic družinskega pomočnika in oprostitvi plačil socialno varstvenih storitev, ki bodo ostale v pristojnosti enot centrov za socialno delo. Enote centrov za socialno delo bodo ostale pristojne tudi za odločanje o pravicah do starševskega varstva in družinskih prejemkov. Taka organizacija in razbremenitev vodenja in odločanja v upravnih postopkih dodeljevanja pravic iz javnih sredstev bo omogočila razvoj strokovnega dela. Oblikovano je strokovno soglasje, da se večina strokovnih nalog izvaja na enotah. Strokovno delo posameznih enot (predvsem manjših) se bo krepilo s pomočjo strokovnih delavcev iz celotnega območja. Vodje enot se bodo lahko posvečali strokovnemu vodenju za razliko od sedanjega sistema, kjer direktorji centrov za socialno delo večino časa posvetijo poslovanju zavoda, kljub temu da so po določilih Zakona o socialnem varstvu pristojni za strokovno vodenje in poslovanje.

Centri za socialno delo, njihova teritorialna pristojnost ter sedež bodo določeni z uredbo Vlade Republike Slovenije. V uredbi bodo določene tudi enote centrov za socialno delo, njihova teritorialna pristojnost ter razdelitev nalog med centri za socialno delo ter njihovimi notranjimi organizacijskimi enotami.

2.3.5. Delovni čas

Zakon uvaja pravno podlago, na podlagi katere bodo centri za socialno delo izvajali storitve, naloge in javna pooblastila iz 49. člena Zakona o socialnem varstvu izven svojega poslovnega časa v primeru, ko je potrebno posredovati v nujnih in neodložljivih zadevah ali če gre za izvajanje pomoči večjim skupinam ogroženega prebivalstva. To delo bo omejeno oziroma nadzorovano z izdajo sklepa

ministra, pristojnega za socialno varstvo, saj delo zunaj poslovnega časa predstavlja finančne posledice.

Interventna služba že sedaj izvaja naloge posredovanja v vseh nujnih in neodložljivih primerih. Interventna služba mora poskrbeti za vsa nujna opravila, ki zmanjšujejo ogroženost žrtve nasilja. V okviru interventne službe se osebam nudi prva socialna pomoč in namestitve v varno okolje, v kolikor se to izkaže za potrebno v konkretnem primeru. Interventna služba se izvaja izven poslovnega časa centra za socialno delo.

Centri za socialno delo se v praksi vključujejo v izvajanje pomoči večjim ogroženim skupinam prebivalstva v primerih hujših naravnih nesreč (npr. ob poplavah, žledu), pomoči beguncem v migrantskem toku, ne samo znotraj svojega poslovnega časa, ampak predvsem izven poslovnega časa. V trenutno veljavnem zakonu za njihove aktivnosti izven poslovnega časa ni ustrezne pravne podlage.

Predvideno je, da bo na centrih za socialno delo uveden tudi popoldanski delovni čas. Z uvedbo popoldanskega delovnega časa bo vzpostavljena možnost za večjo dostopnost centrov za socialno delo uporabnikom in družinam za svetovanje, omogočenega bo več skupinskega dela v obliki skupin za samopomoč, treninga socialnih veščin, skupin za starše, programov za različne odvisnosti itd., lažja bo organizacija stikov pod nadzorom in delo interventne službe.

2.3.6. Služba za koordinacijo in pomoč žrtvam

Po veljavni ureditvi v Zakonu o preprečevanju nasilja v družini regijska služba za koordinacijo in pomoč žrtvam vključuje interventno službo, krizne centre in regijskega koordinatorja za preprečevanje nasilja. Vlada Republike Slovenije je kot ustanoviteljica centrov za socialno delo s sklepom o oblikovanju regijskih služb za koordinacijo in pomoč žrtvam in o določitvi območja njihovega delovanja št. 12200-2/2010/4 z dne 9.12.2010 določila, pri katerih centrih za socialno delo se oblikujejo regijske službe ter na območju katerih centrov za socialno delo regijska služba deluje. Sklep določa 12 regijskih služb, in sicer pri centrih za socialno delo v Gornji Radgoni, Mariboru, Slovenj Gradcu, Celju, Krškem, Novem mestu, Škofji Loki, Novi Gorici, Kopru, Ljubljana Šiška, Domžalah in Kočevju. Vsebina sklepa je tudi določitev števila interventnih služb v posamezni regijski službi, opredelitev, za območje katerih centrov za socialno delo le-ta deluje ter določitev, pri katerih centrih za socialno delo delujejo krizni centri. Glede na to, da je z reorganizacijo centrov za socialno delo predvidena ustanovitev 16 centrov za socialno delo (in ne več 62), bodo službe za koordinacijo in pomoč žrtvam oblikovane pri vsakem javnem zavodu ter ne bodo več ustanovljene na območju delovanja več centrov za socialno delo. Ker službe ne bodo več delovale na območju več regij, je potrebna sprememba imena službe, tako da ime ne vključuje več besede »regijska« služba.

Dejavnost regijskih koordinatorjev za preprečevanje nasilja je ciljno usmerjena v spremljanje in ustvarjanje ter dopolnjevanje sistema pomoči vsem, ki preživljajo nasilje s poudarkom na najbolj ogroženih skupinah prebivalstva (otroci, invalidi, stari, ženske...). Njihova naloga je vzdrževanje in razvijanje mreže med javnimi in nevladnimi institucijami, ki delujejo v regiji na področju zaščite pred nasiljem, usklajevanje postopkov delovanja in sodelovanje med njimi, strokovna podpora in usposabljanje ter senzibiliziranje strokovne in laične javnosti, analiziranje stanja na področju nasilja v regiji ter povezovanje in koordiniranje dela na državnem nivoju.

Z reorganizacijo centrov za socialno delo se ukinja delovno mesto regijskega koordinatorja za preprečevanje nasilja, saj ni več potrebno, da bi koordiniral delo med več centri za socialno delo. Centri za socialno delo sicer vlogo koordinatorja za preprečevanje nasilja pozitivno ocenjujejo predvsem v smislu pomoči in podpore strokovnim delavcem na centrih za socialno delo in medinstitucionalnega povezovanja. Ob tem dodajajo, da so naloge koordinatorja preveč splošne in bi bila zato potrebna njihova dopolnitev oziroma razširitev v smeri vključevanja v posamezne primere

obravnave nasilja. Opozarjajo, da v primerih, kjer koordinator pokriva veliko število centrov za socialno delo, le-ta ne more opraviti celotnega obsega dela, kot na primer prvi razgovor s povzročiteljem nasilja. Več kot polovica centrov za socialno delo meni, da so potrebne spremembe oziroma drugačna opredelitev nalog in dela koordinatorjev. V praksi se je izkazalo, da je potrebna opredelitev nalog koordinatorja v smislu prevzema konkretnih primerov obravnave nasilja v družini na posameznih centrih za socialno delo in strokovna podpora strokovnim delavcem na centrih za socialno delo. Glede na navedeno, kot ena izmed nalog službe ostaja koordinacija in pomoč žrtvam in naloge, ki jih sedaj opravljajo regijski koordinatorji, kot del nalog, ki jih je potrebno na centrih za socialno delo opravljati. Zaradi drugačne organizacije se zgolj ukinja delovno mesto regijskega koordinatorja za preprečevanje nasilja.

Vsaka služba za koordinacijo in pomoč žrtvam bo vključevala interventno službo, ne bo pa na vsakem območnem centru za socialno delo deloval tudi krizni center. Ob reorganizaciji centrov za socialno delo bodo krizni centri delovali še naprej na obstoječih lokacijah v istem obsegu, pri čemer ti krizni centri niso locirani na teritoriju vseh novoustanovljenih območnih centrov za socialno delo.

2.3.7. Krajevna pristojnost

Veljavna določba 3. odstavek 81. člena Zakona o socialnem varstvu določa, da se krajevna pristojnost za mladoletno osebo določa po stalnem oziroma začasnem prebivališču obeh staršev. Navedena določba ne ureja primera, ko imajo starši stalno oziroma začasno prebivališče prijavljeno na različnih naslovih, kar lahko posledično pomeni, da sta za določeno zadevo krajevno pristojna dva različna centra za socialno delo. Pri določitvi krajevne pristojnosti za mladoletno osebo, katere starši ne živijo več skupaj, je določeno, da se krajevna pristojnost določi po stalnem oziroma začasnem prebivališču tistega od staršev, kateremu je bila mladoletna oseba zaupana v varstvo in vzgojo oziroma pri katerem mladoletna oseba živi. Navezna okoliščina je prvenstveno odločitev pristojnega sodišča glede zaupanja otroka v varstvo in vzgojo, v primerih ko sodišče o tem (še) ni odločilo, pa se krajevna pristojnost določi po stalnem oziroma začasnem prebivališču tistega od staršev pri katerem otrok živi. Sedaj veljavna ureditev tudi ni skladna z določbami Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih glede zaupanja otroka v varstvo in vzgojo, saj ne ureja navezne okoliščine v primeru, ko je otrok dodeljen v varstvo in vzgojo obema staršema ter v primeru, ko je zaupan v varstvo in vzgojo drugi osebi. V primeru, ko je mladoletna oseba zaupana v varstvo in vzgojo obema staršema, je navezna okoliščina stalno prebivališče mladoletne osebe, pri čemer se sledi določbi 107. člena Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ki določa, da če imata oba starša varstvo in vzgojo otroka, se morata sporazumeti o stalnem prebivališču otroka. Če pa je mladoletna oseba zaupana v varstvo in vzgojo drugi osebi, pa se krajevna pristojnost določi po stalnem oziroma začasnem prebivališču te osebe (identično kot velja za starše). V primeru, ko se krajevne pristojnosti po tem odstavku ne da določiti, pa je navezna okoliščina povod za postopek.

Iz veljavnega petega odstavka 81. člena Zakona o socialnem varstvu izhaja, da če je z aktom o ustanovitvi centra za socialno delo določeno, da znotraj centra za socialno delo delujejo notranje organizacijske enote, je za izvajanje nalog centra za socialno delo krajevno pristojna organizacijska enota, katere pristojnost se določi v aktu o ustanovitvi, upoštevajoč 81. člen Zakona o socialnem varstvu. Glede na to, da bodo vsi območni centri za socialno delo imeli notranje organizacijske enote, ki bodo določene v uredbi vlade skupaj z določitvijo njihove teritorialne pristojnosti, je potrebno to določilo spremeniti. Krajevna pristojnost enot centra za socialno delo bo določena na enak način, kot to velja za območni center za socialno delo. Lahko pa se bo odstopilo od teh določil o krajevni pristojnosti, in sicer bo lahko vlada z uredbo odločila o tem, da so notranje organizacijske enote centra za socialno delo krajevno pristojne na teritoriju celotnega območnega centra za socialno delo. V uredbi bo izrecno določeno, pri katerih socialno varstvenih storitvah, nalogah, ki so centrom za socialno delo poverjene kot javna pooblastila ter nalogah iz drugih predpisov je določena izjema od določil o krajevni pristojnosti.

Glede na to, da bodo z reorganizacijo centrov za socialno delo uvedeni območni centri za socialno delo, ki bodo imeli posamezne notranje organizacijske enote, je potrebno 85. člen Zakona o socialnem varstvu dopolniti. Predlaga se, da, tako kot je določeno že v veljavni določbi, ministrstvo, pristojno za socialno varstvo, odloči o predlogu za prenos krajevne pristojnosti z enega centra za socialno delo na drugega. Predlog lahko poda stranka, ki je sprožila postopek, ali pristojni center za socialno delo.

Ker bodo nekatere socialno varstvene storitve, javna pooblastila in druge naloge v pristojnosti enot centra za socialno delo, bo možno podati tudi predlog za prenos krajevne pristojnosti z ene enote na drugo. O predlogu bo s sklepom odločil direktor centra za socialno delo. Predlog bo lahko podala stranka, na zahtevo katere se je postopek uvedel, ali enota centra za socialno delo.

Sedanja ureditev se dopolni z določbo, da se za postopek v izvrševanju javnih pooblastil na področju ukrepov centra za socialno delo, rejništva in skrbništva v primeru, ko mladoletna oseba ne živi z nobenim od staršev, krajevna pristojnost ustali. S tem se v praksi onemogoči ravnanje staršev, ki lahko s spremembo svojega stalnega oziroma začasnega prebivališča ovirajo potek postopka.

II. BESEDILO ČLENOV

(nomotehnično urejen predlog zakona)

1. člen

V Zakonu o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 114/06 – ZUTPG, 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16 in 52/16 – ZPPreb-1) se za podpoglavjem »1. Javni socialno varstveni zavodi« doda nov 48.a člen, ki se glasi:

»48.a člen

Centralna enota centrov za socialno delo se ustanovi kot javni socialno varstveni zavod. Zavod je pravna oseba. Sedež zavoda je v Ljubljani.

Centralna enota centrov za socialno delo opravlja naloge, ki so ji z zakonom poverjene kot javna pooblastila ter naloge, ki ji jih nalagajo drugi predpisi.

Centralna enota centrov za socialno delo opravlja naslednje naloge:

- razvojne, analitične in podporne naloge,
- usposabljanje kandidatov za izvajanje rejniške dejavnosti in usposabljanje rejnikov,
- oblikovanje programa usposabljanja kandidatov za izvajanje rejniške dejavnosti in programa usposabljanja rejnikov v sodelovanju s Fakulteto za socialno delo Univerze v Ljubljani,
- oblikovanje programov usposabljanj s področja socialno varstvene dejavnosti ter javnih pooblastil centrov za socialno delo,
- organizacija in izvedba izobraževanj ter usposabljanj s področja socialno varstvene dejavnosti ter javnih pooblastil centrov za socialno delo,
- zbiranje in posredovanje informacij o vsebini in postopkih posvojitve z mednarodnim elementom,
- skrbi za enotno prakso za izvajanje socialno varstvenih storitev, javnih pooblastil in nalog, ki jih centrom za socialno delo nalagajo drugi predpisi,
- skrbi za poenotenje obrazcev, pogodb, poročil ter drugih predpisov centrov za socialno delo,
- opravljanje statističnih analiz,
- spremljanje in razvoj kakovosti izvajanja socialno varstvenih storitev, javnih pooblastil in nalog, ki jih centrom za socialno delo nalagajo drugi predpisi,
- prijava in izvajanje projektov s področja razvoja socialno varstvene dejavnosti,
- skrbi za poenotenje celostne podobe in spletnih strani centrov za socialno delo ter izdaja publikacij,
- vodenje in upravljanje zbirk podatkov iz tega zakona in drugih predpisov,
- opravljanje nalog, ki urejajo koordinacijo sistemov socialne varnosti v zvezi s starševskim varstvom in družinskimi prejemki na podlagi uredb Evropske unije,
- odločanje na prvi stopnji v zvezi s pravicami iz zavarovanja za starševsko varstvo in o pravicah do družinskih prejemkov na podlagi uredb Evropske unije,
- kontroliranje podatkov v informacijskem sistemu v zvezi z odločanjem po prejšnji alineji in pripravljanje statističnih poročil.«.

2. člen

V 49. členu se dodata novi šesti in sedmi odstavek, ki se glasita:

»Zunaj sedeža centra za socialno delo so organizirane enote, ki so notranje organizacijske enote centra za socialno delo.

Vlada z uredbo določi centre za socialno delo, njihov sedež in teritorialno pristojnost, enote centra za socialno delo in njihovo teritorialno pristojnost ter razmejitev nalog med centri za socialno delo in njihovimi enotami.«.

3. člen

Za 49. členom se doda nov 49.a člen, ki se glasi:

»49.a člen

Socialno varstvene storitve, javna pooblastila in naloge, ki jih centrom za socialno delo nalagajo drugi predpisi, lahko center za socialno delo opravlja izven poslovnega časa, če je potrebno posredovati v nujnih in neodložljivih primerih ali če gre za izvajanje pomoči večjim skupinam ogroženega prebivalstva, na podlagi sklepa ministra, pristojnega za socialno varstvo.«.

4. člen

V 68.c členu se v 2. točki za besedilom »določa standarde in« doda besedo »predlaga«.

Doda se novi drugi odstavek, ki se glasi:

»Minister, pristojen za socialno varstvo, da soglasje k predlogu normativov za izvajanje posameznih vrst nalog iz prejšnjega odstavka.«.

5. člen

V drugem odstavku 73. člena se za besedilom »iz prejšnjega odstavka« doda besedilo », razen za strokovne delavce in strokovne sodelavce centrov za socialno delo,«.

6. člen

Tretji odstavek 81. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Krajevna pristojnost za mladoletno osebo se določa po stalnem oziroma začasnem prebivališču obeh staršev. Če imajo starši prijavljeno stalno oziroma začasno prebivališče na različnih naslovih, se krajevna pristojnost določi po stalnem oziroma začasnem prebivališču večine družinskih članov. Za mladoletno osebo, katere starši ne živijo skupaj, se krajevna pristojnost določi po stalnem oziroma začasnem prebivališču tistega od staršev, kateremu je bila mladoletna oseba zaupana v varstvo in vzgojo oziroma pri katerem mladoletna oseba živi. Če je bila mladoletna oseba zaupana v varstvo in vzgojo obema staršema, se krajevna pristojnost določi po stalnem prebivališču mladoletne osebe. Če je mladoletna oseba s sodno odločbo zaupana v varstvo in vzgojo drugi osebi, se krajevna pristojnost določi po stalnem oziroma začasnem prebivališču te osebe. Če krajevne pristojnosti tako ni mogoče določiti, se določi po kraju, kjer je nastal povod za postopek.«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Krajevna pristojnost enot centra za socialno delo se določi ob upoštevanju prvega, drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena. Vlada v uredbi iz sedmega odstavka 49. člena tega zakona lahko določi, za katere socialno varstvene storitve, javna pooblastila in naloge, ki jih centrom za socialno delo nalagajo drugi predpisi, so enote centra za socialno delo pristojne na območju celotne krajevene pristojnosti centra za socialno delo.«.

7. člen

V 82. členu se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Ne glede na prejšnji odstavek tega člena, je za postopek v izvrševanju javnih pooblastil na področju ukrepov centra za socialno delo, rejništva in skrbništva v primeru, ko mladoletna oseba ne živi z nobenim od staršev, pristojen tisti center za socialno delo, ki je kot krajevno pristojen začel postopek.«.

8. člen

85. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Stranka lahko poda predlog za prenos krajevene pristojnosti na drug center za socialno delo ali drugo enoto centra za socialno delo.

Ministrstvo, pristojno za socialno varstvo, lahko določi za postopek v izvrševanju javnih pooblastil drug center za socialno delo, kot tisti, ki je krajevno pristojen, če je očitno, da se bo tako lažje izvedel postopek, ali če so za to drugi tehtni razlogi. Sklep izda ministrstvo, pristojno za socialno varstvo, na predlog stranke, ki je sprožila postopek, ali na predlog centra za socialno delo.

Direktor centra za socialno delo lahko določi za socialno varstvene storitve, postopek v izvrševanju javnih pooblastil ali naloge, ki jih centrom za socialno delo nalagajo drugi predpisi, drugo enoto centra za socialno delo, kot tista, ki je krajevno pristojna, če je očitno, da se bo tako lažje izvedel postopek, ali če so za to drugi tehtni razlogi. Sklep izda direktor centra za socialno delo na predlog stranke, ki je sprožila postopek, ali na predlog enote centra za socialno delo. Zoper sklep pritožba ni dovoljena.«.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

9. člen

V Zakonu o preprečevanju nasilja v družini (Uradni list RS, št. 16/08 in 68/16) se 16. člen spremeni tako, da se glasi:

»16. člen

(služba za koordinacijo in pomoč žrtvam)

(1) Pri centru za socialno delo se z namenom zagotavljanja pomoči žrtvam nasilja, izvajanja interventne službe, povezovanja dejavnosti organov in organizacij ter spremljanja in analiziranja pojavov nasilja v družini oblikuje služba za koordinacijo in pomoč žrtvam. Služba za koordinacijo in pomoč žrtvam izvaja storitve po zakonu, ki ureja socialno varstvo, nujne ukrepe za varovanje otrokovih koristi po zakonu, ki ureja družinska razmerja ter druge naloge v skladu s predpisi.

(2) Služba za koordinacijo in pomoč žrtvam vključuje interventno službo, lahko tudi krizne centre.«.

10. člen

Z uveljavitvijo tega zakona prenehajo veljati 41.a člen, drugi odstavek 42. člena, 44.a člen in drugi odstavek 45. člena Pravilnika o pogojih in postopkih za izvajanje zakona o izvajanju rejniške dejavnosti (Uradni list RS, št. 54/03, 78/08 in 18/13), uporabljajo pa se do začetka uporabe tega zakona.

11. člen

Centralna enota centrov za socialno delo najkasneje do začetka uporabe tega zakona prevzame uslužbenke, ki na Skupnosti centrov za socialno delo izvajajo usposabljanje kandidatov za izvajanje rejniške dejavnosti, usposabljanje rejnikov ter oblikovanje programa usposabljanja na podlagi 41.a člena, drugega odstavka 42. člena, 44.a člena in drugega odstavka 45. člena Pravilnika o pogojih in postopkih za izvajanje zakona o izvajanju rejniške dejavnosti (Uradni list RS, št. 54/03, 78/08 in 18/13), skupaj s pripadajočo dokumentacijo in arhivom.

Centralna enota centrov za socialno delo najkasneje do začetka uporabe tega zakona prevzame uslužbenke, ki na Socialni zbornici Slovenije na podlagi druge alineje drugega odstavka 77. člena Zakona o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 114/06 – ZUTPG, 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16 in 52/16 – ZPPreb-1) kot javno pooblastilo opravljajo nalogo načrtovanja in organiziranja stalnega strokovnega izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev in strokovnih sodelavcev centrov za socialno delo iz 73. člena tega zakona, skupaj s pripadajočo dokumentacijo in arhivom.

Centralna enota centrov za socialno delo najkasneje do začetka uporabe tega zakona prevzame uslužbenke, ki pri Centralni enoti za starševsko varstvo in družinske prejemke pri Centru za socialno delo Ljubljana Bežigrad opravljajo sledeče naloge:

- vodenje postopkov in odločanje na prvi stopnji v zvezi s pravicami državljanov Evropske unije iz zavarovanja za starševsko varstvo in o pravicah do družinskih prejemkov,
- kontroliranje podatkov v informacijskem sistemu v zvezi z odločanjem po prejšnji alineji,
- opozarjanje na nepravilnosti in pripravljanje statističnih poročil,

skupaj s pripadajočo dokumentacijo in arhivom.

Uslužbenci iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena z dnem prevzema sklenejo pogodbo o zaposlitvi za delovno mesto, določeno z aktom o sistemizaciji delovnih mest.

Centralna enota centrov za socialno delo s Skupnostjo centrov za socialno delo, Socialno zbornico Slovenije in Centrom za socialno delo Ljubljana Bežigrad najkasneje do začetka uporabe tega zakona sklene sporazume o tem, koliko in katere uslužbenke prevzame centralna enota centrov za socialno delo skladno s prvim, drugim in tretjim odstavkom tega člena.

12. člen

Do imenovanja direktorja centralne enote centrov za socialno delo opravlja funkcijo direktorja vršilec dolžnosti direktorja, ki ga imenuje Vlada Republike Slovenije brez javnega natečaja. Pogodbo o zaposlitvi vršilec dolžnosti sklene z ministrom, pristojnim za socialno varstvo.

Svet centralne enote centrov za socialno delo se konstituira najkasneje v treh mesecih od uveljavitve akta o ustanovitvi centralne enote centrov za socialno delo.

Rok za sprejem statuta in drugih splošnih aktov centralne enote centrov za socialno delo je en mesec od konstituiranja sveta zavoda.

13. člen

Centri za socialno delo, ki bodo določeni z uredbo vlade, nastanejo s spojitvijo centrov za socialno delo. Novoustanovljeni center za socialno delo je pravni naslednik spojenih centrov za socialno delo.

Z dnem vpisa spojitve centrov za socialno delo v sodni register prevzame novi center za socialno delo od centrov za socialno delo, ki so se spojili, vse javne uslužbenke, premoženje, sredstva, opremo, pravice in obveznosti, nedokončane zadeve, dokumentacijo in arhivsko gradivo.

Predstavnikom sveta v centrih za socialno delo in direktorjem centrov za socialno delo preneha mandat z dnem vpisa spojitve centrov za socialno delo v nove centre za socialno delo v sodni register.

Do imenovanja direktorjev centrov za socialno delo opravljajo funkcijo direktorja vršilci dolžnosti direktorja, ki jih imenuje Vlada Republike Slovenije brez javnega natečaja. Pogodbo o zaposlitvi vršilci dolžnosti sklenejo z ministrom, pristojnim za socialno varstvo.

Sveti novoustanovljenih centrov za socialno delo se konstituira najkasneje v treh mesecih od uveljavitve aktov o ustanovitvi centrov za socialno delo.

Rok za sprejem statuta in drugih splošnih aktov novoustanovljenih centrov za socialno delo je en mesec od konstituiranja svetov zavodov.

14. člen

Vlada izda uredbo iz novega sedmega odstavka 49. člena zakona v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

15. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. februarja 2018.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Predlaga se ustanovitev centralne enote centrov za socialno delo, ki bo samostojni pravni subjekt. Ustanovi se kot javni socialno varstveni zavod s sedežem v Ljubljani. Zavod bo na enem mestu združil različne naloge, ki so na eni strani v pomoč pri snovanju politik ter razvoju področja socialnega varstva in bo kot tak zagotavljal podporo ministrstvu, pristojnemu za socialno varstvo. Na drugi strani pa bo centralna enota centrov za socialno delo nudila podporo centrom za socialno delo. Poleg podpornih, razvojnih in analitičnih nalog bo centralna enota centrov za socialno delo opravljala tudi nekatere specifične naloge, ki jih sedaj opravljajo centri za socialno delo ter naloge, ki jih opravlja Centralna enota za starševsko varstvo in družinske prejemke pri Centru za socialno delo Ljubljana Bežigrad.

Centralna enota centrov za socialno delo bo opravljala strokovno izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev in strokovnih sodelavcev centrov za socialno delo. Po veljavnih predpisih je ta naloga kot javno pooblastilo za vse strokovne delavce in strokovne sodelavce, ki so zaposleni v socialno varstvenih zavodih, v pristojnosti Socialne zbornice Slovenije. Nova naloga centralne enote centrov za socialno delo bo tudi usposabljanje kandidatov za izvajanje rejniške dejavnosti in usposabljanje rejnikov ter oblikovanje programa usposabljanja, kar je po veljavnih 41.a členu, drugem odstavku 42. člena, 44.a členu in drugem odstavku 45. člena Pravilnika o pogojih in postopkih za izvajanje zakona o izvajanju rejniške dejavnosti v pristojnosti Skupnosti centrov za socialno delo.

V pristojnosti centralne enote centrov za socialno delo bo oblikovanje programov usposabljanj s področja socialno varstvene dejavnosti ter javnih pooblastil centrov za socialno delo in organizacija ter izvedba teh usposabljanj. Centralna enota centrov za socialno delo bo skrbela za poenotenje obrazcev, pogodb, poročil ter drugih predpisov centrov za socialno delo. Opravljala bo statistične analize, skrbela bo za spremljanje in razvoj kakovosti. Med njenimi nalogami bo prijavljanje in izvajanje projektov s področja razvoja socialno varstvene dejavnosti, s čimer se zagotavlja možnost izvajanja projektov, predvsem preko sredstev evropske kohezijske politike ter drugih skladov (navedena določba daje podlago, da centralna enota centrov za socialno delo samostojno pripravi in izvede projekt, v katerega so lahko vključeni vsi ali posamezni centri za socialno delo. Skrbela bo tudi za poenotenje celostne podobe in spletnih strani centrov za socialno delo ter izdajo publikacij. Na področju posvojitve z mednarodnim elementom bo zbiral in posredovala informacije o vsebini in postopkih.

Z vstopom v EU so v Republiki Sloveniji postali veljavni predpisi EU na področju koordinacije socialne varnosti. Za to področje se za državljane držav članic od 1.5.2010 dalje neposredno uporabljata naslednji uredbi:

- Uredba (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta o koordinaciji sistemov socialne varnosti (temeljna uredba) in
- Uredba (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 (izvedbena uredba).

Za državljane tretjih držav se uporablja Uredba (EU) št. 1231/2010.

V sklop področij socialne varnosti, ki jih urejajo omenjene uredbe, sodita tudi področji družinskih dajatev in dajatev za materinstvo, ki so v slovenskem pravnem redu določene in urejene v Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 26/14 in 90/15). V zvezi s pravicami iz zavarovanja za starševsko varstvo in o pravicah do družinskih prejemkov na podlagi teh uredb v Republiki Sloveniji na prvi stopnji odloča Center za socialno delo Ljubljana Bežigrad, Centralna enota za starševsko varstvo in družinske prejemke. V pristojnost Centralne enote sodi tudi izmenjava podatkov in informacij o upravičenosti do družinskih prejemkov med pristojnimi nosilci za izvajanje uredb v drugih državah članicah.

Z reorganizacijo centrov za socialno delo bo centralna enota centrov za socialno delo od Centralne enote za starševsko varstvo in družinske prejemke pri Centru za socialno delo Ljubljana Bežigrad prevzela pristojnost za opravljanje nalog, ki urejajo koordinacijo sistemov socialne varnosti v zvezi s starševskim varstvom in družinskimi prejemki na podlagi uredb Evropske unije, odločanje na prvi stopnji v zvezi s pravicami iz zavarovanja za starševsko varstvo in o pravicah do družinskih prejemkov na podlagi uredb Evropske unije ter kontroliranje podatkov v informacijskem sistemu v zvezi z odločanjem na prvi stopnji in pripravljanje statističnih poročil.

K 2. členu:

Z reorganizacijo centrov za socialno delo se namesto sedanjih 62 centrov za socialno delo predvideva ustanovitev 16 območnih centrov za socialno delo, ki bodo pokrivali večji teritorij. Območni centri za socialno delo bodo poleg delovanja na sedežu poslovali tudi zunaj sedeža, in sicer na enotah. Enote bodo poslovale v krajih, kjer imajo sedež zdajšnji centri za socialno delo, tako da bo vzpostavljenih 62 enot centrov za socialno delo. Območni centri za socialno delo bodo določeni z uredbo Vlade Republike Slovenije, ravno tako njihova teritorialna pristojnost ter sedež. Uredba bo določila tudi enote, njihovo teritorialno pristojnost ter razmejitev nalog med območnimi centri za socialno delo ter njihovimi enotami.

K 3. členu:

Interventna služba izvaja naloge posredovanja v vseh nujnih in neodložljivih primerih in mora poskrbeti za vsa nujna opravila, ki zmanjšujejo ogroženost žrtve nasilja. V okviru interventne službe se osebam nudi prva socialna pomoč in namestitve v varno okolje, v kolikor se to izkaže za potrebno v konkretnem primeru in se izvaja izven poslovnega časa centra za socialno delo.

Centri za socialno delo se v praksi vključujejo v izvajanje pomoči večjim ogroženim skupinam prebivalstva v primerih hujših naravnih nesreč (npr. ob poplavah, žledu), pomoči beguncem v migrantskem toku, ne samo znotraj poslovnega časa, ampak predvsem izven svojega poslovnega časa.

V trenutno veljavnem zakonu za aktivnosti centrov za socialno delo izven poslovnega časa ni ustrezne pravne podlage. Predlagatelj zakona predlaga, da se z novim 49.a členom uredi pravna podlaga, ki omogoča centrom za socialno delo, da izvajajo storitve, naloge in javna pooblastila iz 49. člena veljavnega zakona izven njihovega poslovnega časa. Predlaga se, da se omenjene aktivnosti omejijo oziroma nadzorujejo z izdajo sklepa ministra, pristojnega za socialno varstvo, saj te aktivnosti nosijo finančne posledice (plačilo nadur, prevoznih stroškov idr.).

K 4. členu:

Veljavni 68.c člen Zakona o socialnem varstvu določa javna pooblastila, ki so podeljena Skupnosti centrov za socialno delo Slovenije, in sicer določitev kataloga nalog, ki jih izvajajo centri za socialno delo kot socialno varstvene storitve, javna pooblastila in naloge, ki jim jih nalagajo drugi predpisi ter določitev standardov in normativov za izvajanje posameznih vrst nalog, ki so centrom za socialno delo poverjene kot javna pooblastila in nalog, ki jih centrom za socialno delo nalagajo drugi predpisi. Po predlogu tega člena Skupnost centrov za socialno delo ne bo več določala normativov, pač pa v njeni pristojnosti ostaja podaja predloga normativov za izvajanje posameznih vrst nalog. K predlogu normativov za izvajanje posameznih vrst nalog bo minister, pristojen za socialno varstvo, podal svoje soglasje.

K 5. členu:

Iz 73. člena veljavnega Zakona o socialnem varstvu izhaja, da so se strokovni delavci in strokovni sodelavci v javnih socialno varstvenih zavodih dolžni izobraževati in usposabljanje. Javno pooblastilo za strokovno izobraževanje in usposabljanje izvaja Socialna zbornica Slovenije. Ker bo centralna enota centrov za socialno delo poleg drugih nalog opravljala tudi strokovno izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev in strokovnih sodelavcev centrov za socialno delo, je potrebno iz javnih pooblastil Socialne zbornice Slovenije izvzeti izobraževanje in usposabljanje za zaposlene na centrih za socialno delo.

K 6. členu:

Veljavna določba tretjega odstavka 81. člena Zakona o socialnem varstvu določa, da se krajevna pristojnost za mladoletno osebo določa po stalnem oziroma začasnem prebivališču obeh staršev. Navedena določba ne ureja primera, ko imajo starši stalno oziroma začasno prebivališče prijavljeno na različnih naslovih, kar lahko posledično pomeni, da sta za določeno zadevo krajevno pristojna dva različna centra za socialno delo. Pri določitvi krajevnosti pristojnosti za mladoletno osebo, katere starši ne živijo več skupaj, je določeno, da se krajevna pristojnost določi po stalnem oziroma začasnem prebivališču tistega od staršev, kateremu je bila mladoletna oseba zaupana v varstvo in vzgojo oziroma pri katerem mladoletna oseba živi. Navezna okoliščina je prvenstveno odločitev pristojnega sodišča glede zaupanja otroka v varstvo in vzgojo, v primerih ko sodišče o tem (še) ni odločilo, pa se krajevna pristojnost določi po stalnem oziroma začasnem prebivališču tistega od staršev pri katerem otrok živi. Sedaj veljavna ureditev tudi ni skladna z določbami Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list RS, št. 69/04 – uradno prečiščeno besedilo 1, 101/07 – Odl. US, 122/07 – Odl. US, 90/11 – Odl. US, 84/12 – Odl. US in 82/15 – odl. US; v nadaljevanju ZZZDR) glede zaupanja otroka v varstvo in vzgojo, saj ne ureja navezne okoliščine v primeru, ko je otrok dodeljen v varstvo in vzgojo obema staršema ter v primeru, ko je zaupan v varstvo in vzgojo drugi osebi. V primeru, ko je mladoletna oseba zaupana v varstvo in vzgojo obema staršema, je navezna okoliščina stalno prebivališče mladoletne osebe, pri čemer se sledi določbi 107. člena ZZZDR, ki določa, da če imata oba starša varstvo in vzgojo otroka, se morata sporazumeti o stalnem prebivališču otroka. Če pa je mladoletna oseba zaupana v varstvo in vzgojo drugi osebi, se krajevna pristojnost določi po stalnem oziroma začasnem prebivališču te osebe (identično kot velja za starše). V primeru, ko se krajevnosti po tem odstavku ne da določiti, je navezna okoliščina povod za postopek.

Iz veljavnega petega odstavka 81. člena Zakona o socialnem varstvu izhaja, da če je z aktom o ustanovitvi centra za socialno delo določeno, da znotraj centra za socialno delo delujejo notranje organizacijske enote, je za izvajanje nalog centra za socialno delo krajevno pristojna organizacijska enota, katere pristojnost se določi v aktu o ustanovitvi, upoštevajoč 81. člen Zakona o socialnem varstvu. Glede na to, da bodo vsi območni centri za socialno delo imeli notranje organizacijske enote, ki bodo določene v uredbi vlade skupaj z določitvijo njihove teritorialne pristojnosti, je potrebno to določilo spremeniti. Krajevna pristojnost enot centra za socialno delo bo določena na enak način, kot to velja za območni center za socialno delo. Lahko pa se bo odstopilo od teh določil o krajevni pristojnosti, in sicer bo lahko vlada z uredbo odločila o tem, da so notranje organizacijske enote centra za socialno delo krajevno pristojne na teritoriju celotnega območnega centra za socialno delo. V uredbi bo izrecno določeno, pri katerih socialno varstvenih storitvah, nalogah, ki so centrom za socialno delo poverjene kot javna pooblastila ter nalogah iz drugih predpisov, je določena izjema od določil o krajevni pristojnosti.

K 7. členu:

Sedanja ureditev se dopolni z določbo, da se za postopek v izvrševanju javnih pooblastil na področju ukrepov centra za socialno delo, rejništva in skrbništva v primeru, ko mladoletna oseba ne živi z nobenim od staršev, krajevna pristojnost ustali. S tem se v praksi onemogoči ravnanje staršev, ki lahko s spremembo svojega stalnega oziroma začasnega prebivališča ovirajo potek postopka.

K 8. členu:

Glede na to, da bodo z reorganizacijo centrov za socialno delo uvedeni območni centri za socialno delo, ki bodo imeli posamezne notranje organizacijske enote, je potrebno 85. člen Zakona o socialnem varstvu dopolniti. Predlaga se, da, tako kot je določeno že v veljavni določbi, ministrstvo, pristojno za socialno varstvo, odloči o predlogu za prenos krajevne pristojnosti z enega centra za socialno delo na drugega. Predlog lahko poda stranka, ki je sprožila postopek, ali pristojni center za socialno delo.

Glede na to, da bodo nekatere socialno varstvene storitve, javna pooblastila in druge naloge v pristojnosti enot centra za socialno delo, bo možno podati tudi predlog za prenos krajevne pristojnosti z ene enote na drugo. O predlogu bo s sklepom odločil direktor centra za socialno delo. Predlog bo lahko podala stranka, na zahtevo katere se je postopek uvedel, ali enota centra za socialno delo. Pritožba zoper sklep direktorja centra za socialno delo ni dovoljena iz razloga, da odločanje predstavlja procesno odločitev.

K 9. členu:

Po veljavni ureditvi v Zakonu o preprečevanju nasilja v družini regijska služba za koordinacijo in pomoč žrtvam vključuje interventno službo, krizne centre in regijskega koordinatorja za preprečevanje nasilja. Vlada Republike Slovenije je kot ustanoviteljica centrov za socialno delo s sklepom o oblikovanju regijskih služb za koordinacijo in pomoč žrtvam in o določitvi območja njihovega delovanja št. 12200-2/2010/4 z dne 9.12.2010 določila, pri katerih centrih za socialno delo se oblikujejo regijske službe ter na območju katerih centrov za socialno delo regijska služba deluje. Vsebina sklepa je tudi določitev števila interventni služb v posamezni regijski službi, opredelitev, za območje katerih centrov za socialno delo le-ta deluje ter določitev, pri katerih centrih za socialno delo delujejo krizni centri. Glede na to, da je z reorganizacijo centrov za socialno delo predvidena ustanovitev 16 centrov za socialno delo (in ne več 62), bodo službe za koordinacijo in pomoč žrtvam oblikovane pri vsakem javnem zavodu ter ne bodo več ustanovljene na območju delovanja več centrov za socialno delo. Ker službe ne bodo več delovale na območju več regij, je potrebna sprememba imena službe, tako da ime ne vključuje več besede »regijska«.

Z reorganizacijo centrov za socialno delo se ukinja regijskega koordinatorja za preprečevanje nasilja, saj ni več potrebno, da bi koordiniral delo med več centri za socialno delo. Centri za socialno delo sicer vlogo koordinatorja za preprečevanje nasilja pozitivno ocenjujejo predvsem v smislu pomoči in podpore strokovnim delavcem na centrih za socialno delo in medinstitucionalnega povezovanja. Ob tem dodajajo, da so naloge koordinatorja preveč splošne in bi bila zato potrebna njihova dopolnitev oziroma razširitev v smeri vključevanja v posamezne primere obravnave nasilja. Opozarjajo pa, da v primerih, kjer koordinatorski pokriva veliko število centrov za socialno delo, le-ta ne more opraviti celotnega obsega dela, kot na primer prvi razgovor s povzročiteljem nasilja. Več kot polovica centrov za socialno delo meni, da so potrebne spremembe oziroma drugačna opredelitev nalog in dela koordinatorjev. V praksi se je izkazalo, da je potrebna opredelitev nalog koordinatorja v smislu prevzema konkretnih primerov obravnave nasilja v družini na posameznih centrih za socialno delo in strokovna podpora strokovnim delavcem na centrih za socialno delo. Glede na navedeno, kot ena izmed nalog službe ostaja tudi koordinacija in pomoč žrtvam in naloge, ki jih sedaj opravljajo regijski koordinatorski, kot del nalog, ki jih je potrebno na centrih za socialno delo opravljati. Zaradi drugačne organizacije se zgolj ukinja mesto regijskega koordinatorja za preprečevanje nasilja.

Vsaka služba za koordinacijo in pomoč žrtvam bo vključevala interventno službo, ne bo pa na vsakem območnem centru za socialno delo deloval tudi krizni center. Trenutno v Republiki Sloveniji deluje 12 kriznih centrov: 9 je namenjenih otrokom in mladostnikom od 6 do 18. leta starosti (Celje, Koper, Krško, Ljubljana – Bežigrad, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Radovljica, Slovenj Gradec), 1 otrokom od 0 do 6 let (Grosuplje) ter 2 odraslim žrtvam nasilja (Maribor, Piran). Poleg tega en krizni center izvaja nevladna organizacija, in sicer je financiran kot večletni socialnovarstveni program. Ob

reorganizaciji centrov za socialno delo bodo krizni centri delovali še naprej na obstoječih lokacijah v istem obsegu, pri čemer ti krizni centri niso locirani na teritoriju vseh novoustanovljenih območnih centrov za socialno delo.

K 10. členu:

Med nalogami novoustanovljene centralne enote centrov za socialno delo je tudi usposabljanje kandidatov za izvajanje rejniške dejavnosti in usposabljanje rejnikov ter oblikovanje programa usposabljanja. Po določitvi veljavnega Pravilnika o pogojih in postopkih za izvajanje zakona o izvajanju rejniške dejavnosti usposabljanje kandidatov za izvajanje rejniške dejavnosti in rejnikov sodi v pristojnost Skupnosti centrov za socialno delo. Skupnost centrov za socialno delo v sodelovanju s Fakulteto za socialno delo Univerze v Ljubljani oblikuje tudi program usposabljanja. Glede na spremembo pristojnosti za te naloge je potrebno določiti, da 41.a člen, drugi odstavek 42. člena, 44.a člen in drugi odstavek 45. člena Pravilnika o pogojih in postopkih za izvajanje zakona o izvajanju rejniške dejavnosti prenehajo veljati z uveljavitvijo tega zakona, pri čemer se ta določila uporabljajo do začetka uporabe tega zakona.

K 11. členu:

Ker se predlaga, da bo centralna enota centrov za socialno delo prevzela nekatere naloge, ki jih sedaj opravljajo Skupnost centrov za socialno delo, Socialna zbornica Slovenije in Centralna enota za starševsko varstvo in družinske prejemke pri Centru za socialno delo Ljubljana Bežigrad, je potrebno zagotoviti tudi prenos kadra na centralno enoto centrov za socialno delo.

Predlaga se, da bo centralna enota centrov za socialno delo od Skupnosti centrov za socialno delo prevzela usposabljanje kandidatov za izvajanje rejniške dejavnosti, usposabljanje rejnikov ter oblikovanje programa usposabljanja na podlagi 41.a člena, drugega odstavka 42. člena, 44.a člena in drugega odstavka 45. člena Pravilnika o pogojih in postopkih za izvajanje zakona o izvajanju rejniške dejavnosti. Uslužbenci, ki navedene naloge opravljajo, se bodo prenesli na centralno enoto centrov za socialno delo.

Po predlogu določila bo centralna enota centrov za socialno delo opravljala nalogo načrtovanja in organiziranja stalnega strokovnega izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev in strokovnih sodelavcev centrov za socialno delo, ki jo sedaj po 73. in 77. členu Zakona o socialnem varstvu kot javno pooblastilo opravlja Socialna zbornica Slovenije.

Med pristojnostmi centralne enote centrov za socialno delo je tudi opravljanje nalog, ki urejajo koordinacijo sistemov socialne varnosti v zvezi s starševskim varstvom in družinskimi prejemki na podlagi uredb Evropske unije, odločanje na prvi stopnji v zvezi s pravicami iz zavarovanja za starševsko varstvo in o pravicah do družinskih prejemkov na podlagi uredb Evropske unije in kontroliranje podatkov v informacijskem sistemu v zvezi z odločanjem na prvi stopnji ter pripravljanje statističnih poročil. Ker te naloge trenutno opravlja Centralna enota za starševsko varstvo in družinske prejemke pri Centru za socialno delo Ljubljana Bežigrad, se predlaga, da se hkrati s prenosom pristojnosti prenesejo tudi delavci, ki te naloge opravljajo.

Prevzem delavcev naj bi se izvedel najkasneje do začetka uporabe tega zakona, pri čemer bodo delavci z dnem prevzema sklenili pogodbo o zaposlitvi za delovno mesto, določeno z aktom o sistemizaciji delovnih mest.

Centralna enota centrov za socialno delo bo s Skupnostjo centrov za socialno delo, Socialno zbornico Slovenije in Centrom za socialno delo Ljubljana Bežigrad sklenila sporazume o tem, koliko in katere uslužbenke prevzame centralna enota centrov za socialno delo.

K 12. členu:

Po predlogu 13. člena bo do imenovanja direktorja centralne enote centrov za socialno delo opravljal funkcijo direktorja vršilec dolžnosti direktorja, ki ga imenuje Vlada Republike Slovenije brez javnega natečaja. Pogodbo o zaposlitvi vršilec dolžnosti sklene z ministrom, pristojnim za socialno varstvo.

Svet centralne enote centrov za socialno delo se konstituira najkasneje v treh mesecih od uveljavitve akta o ustanovitvi centralne enote centrov za socialno delo.

Rok za sprejem statuta in drugih splošnih aktov centralne enote centrov za socialno delo je en mesec od konstituiranja sveta zavoda.

K 13. členu:

Predlagani člen določa, da centri za socialno delo, ki bodo določeni z uredbo vlade, opredeljene v predlogu 2. člena tega zakona, nastanejo s spojitvijo centrov za socialno delo. Novoustanovljeni center za socialno delo je pravni naslednik spojenih centrov za socialno delo.

Novoustanovljeni centri za socialno delo se v pravnem prometu štejejo kot univerzalni pravni nasledniki spojenih centrov za socialno delo, zato z dnem vpisa spojitve centrov za socialno delo v sodni register prevzamejo novi centri za socialno delo od centrov za socialno delo, ki so se spojili, vse javne uslužbenke, premoženje, sredstva, opremo, pravice in obveznosti. Socialno varstvene storitve, javna pooblastila in naloge, ki jih centrom za socialno delo nalagajo drugi predpisi, ki so bili začeti pri centru za socialno delo, ki je bil spojen z drugimi centri za socialno delo v nov center za socialno delo, se nadaljujejo pri novem krajevno pristojnem centru za socialno delo. Iz tega razloga bodo novi centri za socialno delo prevzeli tudi nedokončane zadeve, dokumentacijo in arhivsko gradivo.

Predstavnikom sveta v centrih za socialno delo in direktorjem centrov za socialno delo preneha mandat z dnem vpisa spojitve centrov za socialno delo v nove centre za socialno delo v sodni register.

Svet novoustanovljenih centrov za socialno delo se konstituira najkasneje v treh mesecih od uveljavitve aktov o ustanovitvi. Novi sveti zavodov bodo v najkrajšem možnem času pričeli z izvedbo postopka imenovanja novih direktorjev centrov za socialno delo. Do imenovanja direktorjev centrov za socialno delo opravlja funkcijo direktorja vršilec dolžnosti direktorja, ki ga bo imenovala Vlada Republike Slovenije kot ustanoviteljica brez javnega natečaja. Naloga vršilca dolžnosti bo med drugim tudi zaključek vseh potrebnih postopkov spojitve.

Z namenom, da bo delo na novih centrih za socialno delo potekalo čim hitreje po pravno urejenih podlagah, prehodna določba določa rok za sprejem statuta in drugih splošnih aktov novoustanovljenih centrov za socialno delo, in sicer je to en mesec od konstituiranja svetov zavodov.

K 14. členu:

Iz predloga 2. člena tega zakona izhaja, da bodo območni centri za socialno delo določeni z uredbo Vlade Republike Slovenije, ravno tako njihova teritorialna pristojnost ter sedež. Uredba bo določila tudi enote in teritorialno pristojnost enot ter razmejitev nalog med območnimi centri za socialno delo ter njihovimi enotami. Iz predloga 6. člena tega zakona pa izhaja, da bo v tej uredbi lahko urejeno, v katerih primerih bo za enote centrov za socialno delo, ki so sicer organizirane po teritorialnem načelu, prišlo do odstopanja pravil o njihovi krajevni pristojnosti.

Predlog tega člena določa rok, do katerega je Vlada Republike Slovenije zavezana izdati navedeno uredbo, in sicer v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

K 15. členu:

Predlog člena določa začetek veljavnosti in uporabe tega zakona. Zakon bo pričel veljati petnajst dni po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, pri čemer je kot datum začetka uporabe določen 1. februar 2018 zaradi potrebe po ureditvi organizacijskih sprememb centrov za socialno delo ter ustanovitve nove centralne enote centrov za socialno delo.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

49. člen

Center za socialno delo opravlja naloge, ki so centrom za socialno delo z zakonom poverjene kot javna pooblastila ter naloge, ki jih centrom za socialno delo nalagajo drugi predpisi.

Center za socialno delo opravlja tudi storitve socialne preventive, prve socialne pomoči, osebne pomoči, pomoči družini za dom ter organizira skupnostne akcije za socialno ogrožene skupine prebivalstva.

Za občino lahko center za socialno delo opravlja storitve pomoči družini na domu.

Center za socialno delo lahko opravlja tudi druge storitve in naloge, če je to potrebno zaradi odpravljanja socialnih stisk in težav v posameznem okolju.

Center za socialno delo se ustanovi kot javni socialno varstveni zavod.

68.c člen

Skupnost centrov za socialno delo Slovenije na področju izvajanja dejavnosti centrov za socialno delo opravlja naslednje naloge kot javna pooblastila:

1. določa katalog nalog, ki jih izvajajo centri za socialno delo:
 - kot socialno varstvene storitve,
 - kot naloge, ki so jim z zakonom poverjene kot javna pooblastila in
 - kot naloge, ki jim jih nalagajo drugi predpisi, kar za to področje dejavnosti služi kot podlaga za delovanje enotnega informacijskega sistema socialnega varstva;
2. določa standarde in normative za izvajanje posameznih vrst nalog:
 - nalog, ki so centrom za socialno delo z zakonom poverjene kot javna pooblastila in
 - nalog, ki jih centrom za socialno delo nalagajo drugi predpisi.

73. člen

Strokovni delavci in strokovni sodelavci v javnih socialno varstvenih zavodih so se dolžni izobraževati in usposabljeni.

Strokovno izobraževanje in usposabljanje iz prejšnjega odstavka podrobneje določi socialna zbornica.

81. člen

Krajevna pristojnost v vseh zadevah, za katere so pristojni centri za socialno delo, se določi po stalnem prebivališču osebe, ki potrebuje pomoč in varstvo. Če oseba nima stalnega prebivališča, se določi krajevna pristojnost po njenem začasnem prebivališču, če nima niti tega, pa po njenem zadnjem stalnem prebivališču oziroma zadnjem začasnem prebivališču.

Če se krajevna pristojnost ne da določiti po prejšnjem odstavku, se določi po kraju, kjer je nastal povod za postopek.

Krajevna pristojnost za mladoletno osebo se določa po stalnem oziroma začasnem prebivališču obeh staršev. Za mladoletno osebo, katere starši ne živijo skupaj, se določi krajevna pristojnost po stalnem oziroma začasnem prebivališču tistega od staršev, pri katerem mladoletna oseba živi oziroma,

kateremu je bila dodeljena. Če niti eden od staršev mladoletne osebe ni znan, se krajevna pristojnost določi po prejšnjem odstavku.

Krajevna pristojnost v zadevah, v katerih se upravičenost do pravice ugotavlja za vso družino, njeni družinski člani pa imajo prijavljeno stalno oziroma začasno prebivališče na različnih naslovih, se določi po dejanskem prebivališču večine družinskih članov oziroma po stalnem oziroma začasnem prebivališču večine družinskih članov. Če krajevne pristojnosti tako ni mogoče določiti, se določi po kraju, v katerem je nastal povod za postopek.

Če je z aktom o ustanovitvi centra za socialno delo določeno, da znotraj centra za socialno delo delujejo notranje organizacijske enote, ki opravljajo naloge centra za socialno delo po tem zakonu in drugih predpisih za določeno krajevno območje, je za izvajanje nalog centra za socialno delo krajevno pristojna organizacijska enota, katere pristojnost se določi v aktu o ustanovitvi upoštevajoč določbe prvega, drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena. V tem primeru je za vodenje in odločanje v postopku pri izvrševanju nalog centra za socialno delo pooblaščen vodja pristojne organizacijske enote.

82. člen

Če sem med postopkom spremenijo okoliščine, na podlagi katerih je bila po tem zakonu določena krajevna pristojnost, nadaljuje postopek glede na spremenjene okoliščine pristojni center za socialno delo.

85. člen

Ministrstvo pristojno za socialno varstvo, lahko določi za postopek v izvrševanju javnih pooblastil drug center za socialno delo, kot tisti, ki je krajevno pristojen, če je očitno, da se bo tako lažje izvedel postopek ali če so za to drugi tehni razlogi.

Sklep po prejšnjem odstavku izda ministrstvo, pristojno za socialno varstvo na predlog stranke, ki je sprožila postopek, ali na predlog centra za socialno delo.